

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 28.—, za pol leta
K 14.—, za četiri leta K 7.—.
Posamezna številka 40 vin.
naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Poljiljave na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelengova
ulica šte. 6. II. nadst.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo
milimeter vrstica in slo-
vor pri enkratni objavi
po 85 vinarja, pri trikrat-
ni po 80 vinarja, pri šest-
kratni po 75 vin., pri celo-
letnih objavah po 70 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
K 1.— Reklam. so polit-
nine proste. — Ne frankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Osemurni delavnik.

V št. 22. našega lista smo se malo pogovorili o tem, kako bi uporabili tih osem ur prostega časa, ki smo si ga tako težko izvojevali. Danes se hočemo nekoliko obširneje pomeniti in malo razmotrivati, kaj pomeni prosti čas za človeka sploh. V podrobno razpravo se ne maramo spuščati, ker bi to zavzelo veliko prostora, tem bolj, ker je članek samo informativnega značaja: V davnih časih, ko je človek živel svobodno in služil edino samemu sebi, je delal samo toliko, kolikor je potreboval za vsakdanje življenje. To delo mu je bilo zabavo. Potepal se je po gozdovih, lovil živali, iz katerih je naslednji dan pripravil hrano. To je šlo toliko časa, dokler ni začel živeti v večji družbi. Od tega časa datira polagoma izgubljanje njegove popolne prostosti, takrat se ga je začelo počasi sicer, ampak sigurno zaslužnjati. Karakteristično je, da je bil že takrat prvi izkoriščevalec človeka, duhovnik. Ista kasta delomržežev raste s človeškim rodom in živi od njegovih žuljev naprej, masteč se še danes od človeške neumnosti na eni, od premetenosti kapitalista na drugi strani. To je treba takoj začetkom poudariti, ker nam bodo naslednje vrstice pokazale, s kakšnim sovražnikom smo se imeli in se še danes imamo boriti za krajši delavni čas. Toda to samo mimogrede; poidimo zopet k stvari sami. Že primitivni človek se je moral boriti s sovražnikom, ki mu je iz prirojenega egoizma tu pa tam poskušal odvzeti boljši kos zemlje, na kateri je upal lažje več živati uloviti. Pa ne samo boje s takimi sovražniki, tudi divje živali so ogrožale njegovo eksistenco. Porodila se je torej misel združitve v svrhu sigurnejše obrambe. Več rodbin se je nastanilo skupaj, tvoreč tako nekakšno občino.

Pa tudi tukaj je vladala še nekaj časa popolna prostost. Kakor vedno, pa je tudi takrat že narava poskrbela za ljudi, ki bi radi živeli na stroške drugih. Bili so to vedno premeteni individui, ki so znali nevednost drugih dobro za se izrabiti. Ako imamo še danes v dvajsetem stoletju cele narode, ki verujejo v nadnaravne stvari, se ne smemo čuditi, da se je primitivni človek še toliko bolj bal stvari, ki si jih ni znal razlagati. Videl je po dnevu solnce in po noči luno. Naravno je, da se mu je zdelo solnce nekaj božanskega, kajti po noči se ni čutil tako varnega, kot pri svitu solca.

Videl je dež, blisk, slišal je grmenje, po zimi je čutil veter in mraz itd. Vse to je rodilo v njem nekakšen religiozni čut, spoštovanje do stvari, ki so mu koristile, strah pred onim, kar mu je škodovalo.

In tu so se kakor rečeno — našli ljudje, ki so tisto spoštovanje oziroma strah uporabili v sebične namene. Začeli so ljud-

stvo slepiti, iznašli so neke vrste bogov in molitvice, darovanje in druge take stvari. Postali so duhovniki, ki so bili odslej dobro preskrbljeni, jedli so več kot drugi, ne da bi ganili s prstom. Seveda so pri tem uživali še posebno spoštovanje in varstvo. (Kakor še danes) ... Zaradi napadov močnejših plemen so polagoma postale naselbine večje, število njih prebivalcev je raslo.

Iz teh naselbin, ki so se zopet združevale, so nastale polagoma države, pozneje kraljestva. V takih državah je seveda zavladal gotovi red. Izvoljeni načelnik — pozneje kralj — je skrbel v prvi vrsti za to, da je držal sovražnika v gotovi daljavi. Že tukaj je bilo treba, da, ako je del prebivalstva — vojaško discipliniran — skrbel za varstvo, je moral drugi del preskrbeti vse ostalo delo. Tako se je razvila kasta rokodelcev. Le ti so delali še vedno — dasiravno že za plačo v naturalijah — samo toliko, kolikor so izhajali z močjo in zdravjem, kajti njih rokodelstvo je bilo takrat še umetnost, najslabša dela pa so itak opravljali sužnji, katere so vojaki v vojni ujeli. Kolikor bolj se je rokodelstvo razvijalo, tolko napornejše je bilo delo pri rokodelcu in njegovem pomočniku ... Človek je napredoval. Izum je sledil izumu, rokodelci si je začel pomagati z različnim orodjem, česar uspeh je bil, da je bilo nakazano delo hitreje izvršeno in čednejše izdelano. Začela se je živahnejša trgovina. Različni izumi, ki so postali popularnejši, so marsikoga hitro obogatili. Ker se je začel tudi pojavljati kovani denar, se je bogastvo lahko kupičilo. Kapitalist je začel delavca izkoriščati, začel je blazno kupičiti denar. Točasno je nastala skrb, kako naj se nakupičeni kapital ohrani. Kapitalist je iskal sredstva za to. Kmalu je spoznal, da mu bo samo tisti človek tlačani, ki se ne zaveda svojega človeškega dostojanstva, ki ne pozna razločka med človekom in živino. Tu mu je priskočila na pomoč duhovščina. Le ta je s svojimi izkušnjami in „cuprjarji“ znala vedno ohraniti človeka v duševnem suženstvu, svesta si dobrega plačila bogataša. Pod takim pritiskom je šlo delo brez oddiha naprej. Tekom časa so pa najokrutnejši priganjači le morali uvideti, da tisti, več živini podobni delavci — sužnji ne premagajo takega napora, da drug za drugim, kar cele trupe poginejo, ako ne bodo imeli od časa do časa nekaj počitka. Določili so torej gotove dneve za počitek. Pa kakor povsod, tako je tudi tukaj imela duhovščina takoj svoj nos vmes. Prvič so imeli materialni dobiček v mislih. Razglasili so te proste dneve kot nekakšne cerkvene praznike, določili so skupne molitve, pri katerih so pridno pobirali ofre. V drugi vrsti so pridno skrbeli za to, da revež ne dobi časa za premišljevanje. Držali so uboge tlačane ves tak praznik skupaj, iznašli so vse

mogoče in nemogoče, samo da delavec ni prišel do sape in mu ni prišlo na misel, da bi se uprl.

Tema je bila od vsega začetka njih zaveznik.

Tobačno delavstvo.

Klerikalci so si vedno enaki; če se ozremo nekoliko let nazaj, nam to jasno priča. Leta 1907. je tačasna naša centralistična organizacija potom centrale na Dunaju vložila obširno spomenico za izboljšanje plač, za tedensko plačo moškega delavstva, za plačan dopust, za prost sobotni popoldan itd. V decembru istega leta je tistočasni glavni ravnatelj avstrijske tobačne uprave podal odgovor na vsako posamezno točko. V glavnem je bil odgovor za tobačno delavstvo povoljen. V glavnem se je doseglo splošno zvišanje plače, tedensko plačo moškim po desetletni službeni dobi, plačan dopust in sicer po desetih službenih letih 3 dni, po 20 službenih letih 6 dni, dalje uvedba prostega sobotnega popoldneva v poskusnjo za leto 1908., kateri se je obnesel in tudi ostal. In kaj so storili klerikalci? Ko so zaznali, da je to uspeh naše organizacije, so protestirali pri glavnem ravnateljstvu, češ, zakaj se odgovor glasi samo na dotično organizacijo, in ne tudi na njihovo klerikalno organizacijo. Toraj gola zavist, ker niso vložili, toraj niso prejeli odgovora. Dosegli so s protestom le to, da pozneje glavni ravnatelj sploh ni izdal nobenega pismenega odgovora. In letos? Storili so to še bolj nesramno. Vabilo se jih je od naše strani na sodelovanje za izboljšanje položaja tobačnega delavstva, a so sodelovanje kategorično odklonili. Pozneje, ko je bil uspeh borbe na dlani, so pa proti protokolu sporazuma protestirali, češ, tudi z njimi se morajo vršiti pogajanja, dasi so v veliki manjšini. Savez monopolskih radnika(ca) šteje nad 5000 članov v Jugoslaviji, klerikalci niti ene desetine ne spravijo skupaj in ti ljudje hočejo na vsak način večino terorizirati.

V „Večernem listu“ od 27. maja je Ivana Kosec tudi nekaj čimila razlila pod imenom socialno-demokratskim hujšakom; čudno, da nas tokrat ne imenuje komuniste. Zbrala je nekaj psovč skupaj in kakor pravi tudi pri tistih ostala. Pripoveduje o socialno-demokratskih lažeh, a dokazov ni niti z eno besedico omenila. Povedala je tudi, da so si najeli nekega duhovna Komlanca, kateri je morda dopovedal ravnatelju g. Mandeljnu, kako naj socialne demokrate ukroti. Nazadnje pa čujte in strmite, se je pa še celo sama zlagala, ker trdi, da je prvo društvo ustanovil dr. Krek. Tisti pa, ki so bili ob zibelki omenjenega društva pa trde, da ga je ustanovil sodrug Findeisen, in to drži. V istem „Večernem listu“ se upajo trditi, da so bile prvotne doklade že pred štrajkom

odobrene, akoravno pravijo, da imajo protokol sporazuma v rokah, kjer je jasno povedano, da je tiste doklade finančni minister šele v mesecu aprilu odobril, toraj niso bile pred štrajkom nikjer izplačane. Dalje ni res, kar trdi v isti številki, da so odšle zahteve v Belgrad, res pa je, da so se odposlale šele dva dni pozneje, ko je „Večerni list“ od 27. maja pisal. Šlo je le tisto poprej naprej, kar je sodrug Ristarič s seboj vzel.

Ulomek iz „Večernega lista“.

„Večerni list“ z dne 2. junija vsebuje uvodni članek, v katerem pravi: „Naredba o delavskem dopustu je bila pri socialnem skrbstvu gotova stvar. Tako gotova, da jo je delavstvo pri pogajanjih z delodajalci izpustilo iz pogodbe, ker se je obojestransko reklo: vsaj tako te dni izide naredba in je ta točka brezpredmetna. Kaj se je zgodilo? Naredbe še do danes ni. Kapitalisti preprečujejo poverjeniku za socialno skrbstvo njegovo delo. Vložili so protest, leteli celo v Belgrad, kakor se čuje, nad svojega sokapitalista dr. Kukovca, s čegar stranko so zlasti socialisti sklenili tesne zveze, ter na ta način zavlačujejo in preprečujejo naredbo o delavskem dopustu.“

Razumemo, klerikalci, ki so v delavski prijateljstvu s kapitalisti ne bodo nikoli v stanu kaj koristiti delavstvu.

Vsekakor si klerikalna vlada izpostavlja zelo klavno izpričevalo. Zato pa ostanejo klerikalne organizacije podobne legnu sv. Blaža, ki nič ne koristi in nič ne škoduje.

Mezдна pogodba rudarjev v Mežicah.

Zapisnik

sestavljen pri ravnanstvu rudnika „Bleiberg-Bergwerks-Union“ v Mežici, dne 27. maja 1920.

Predmet razprave tvorijo pogajanja o mezdni zahtevah delavstva, predloženi po zaupnikih delavstva dne 26. marca leta 1920.

Navzoči: 1. Gospod višji rudarski svetnik inž. Kropac kot predsednik; 2. gospod rudarski svetnik Cihelka in inž. Hegewald za obratovodstvo; 3. dr. Ciril Pavlin, tajnik zveze industrijcev; 4. Ivan Tokan, tajnik zveze slovenskih rudarjev; 5. devet zaupnikov delavstva.

Po temeljiti razpravi in razgovorih se sklene naslednji

mezdni dogovor.

1. Temeljne plače.

V IV. kategoriji od 9 K na 11 K; v III. kategoriji od 12 K na 14 K; v II. kategoriji od 15 K na 17 K; v I. kategoriji od 18 K na 20 K.

2. Draginjske doklade.

Namesto v zapisniku z dne 22. januarja 1920 omenjenih draginjskih doklad stopijo draginjske doklade, ugotovljene po nastopnih načelih.

Člen I.) Temeljna podlaga za ugotovitev draginjskih doklad tvorijo povprečno one sledečih življenjskih potrebščin preračunane na količino, ki jo rabi petero članska družina v enem mesecu:

Moka in kruh: 15 kg za delavca, 10 kg za ženo, 30 za tri otroke, skupno 55 kg.

Govedina: pol kilograma dnevno, to je 15 kg mesečno. Mast in slanina: 3 kg mesečno. Olje pol litra mesečno. Krompir 2 kg dnevno t. j. mesečno 60 kg. Mleko četrt litra dnevno na osebo t. j. 37 in pol

litra mesečno. Jajca dnevno 1 komad t. j. 30 komadov mesečno. Milo 1 kg mesečno. Sladkor 3 kg mesečno. Sol 1 kg mesečno.

Znesek, ki se ga ugotovi kot ceno navedenih življenjskih potrebščin, velja kot kazalno število za določitev draginjskih doklad po naslednji razpredelnici:

Dnevna draginjska doklada.

	A	B	C	D
Kazalno število za delavca v obliki (dat. I-III.)	za mladenčino (dat. IV.)	za družinske člane do viš. 5 otrok	za družinske člane preko 5 otrok	
750				
800	0:80	0:50	0:35	0:20
850	1:60	1:—	0:70	0:40
900	2:40	1:50	1:05	0:60
950	3:20	2:—	1:40	0:80
1000	4:—	2:50	1:75	1:—
1050	4:80	3:—	2:10	1:20
1100	5:60	3:50	2:45	1:40
1150	6:40	4:—	2:80	1:60
1200	7:20	4:50	3:15	1:80
1250	8:—	5:—	3:50	2:—
1300	8:80	5:50	3:85	2:20
1350	9:60	6:—	4:20	2:40
1400	10:40	6:50	4:55	2:60
1450	11:20	7:—	4:90	2:80
1500	12:—	7:50	5:25	3:—
1550	12:80	8:—	5:60	3:20
1600	13:60	8:50	5:95	3:40
1650	14:40	9:—	6:30	3:60
1700	15:20	9:50	6:65	3:80
1750	16:—	10:—	7:—	4:—
1800	16:80	10:50	7:35	4:20
itd.			itd.	

Člen II. Za vsakokratno določitev kazalnega števila so merodajne povprečne cene, po katerih se bodo dobivale navedene življenjske potrebščine v Mežici in okolici.

Člen III. V svrhu ugotovitve kazalnega števila se zaokroži preračunjena svota navzgor ali navzdol na najbližje število, ki je deljivo s številom 50.

Člen IV. Po določbah členov I., II. in III. se bodo ugotovile draginjske doklade: a) obenem s sklenitvijo pričujočo pogodbo za dobo od 22. maja t. l. do konca junija 1921;

b) koncem junija, septembra in decembra t. l. ter tudi nadalje koncem vsakega tretjega meseca po posebnem odboru sestavljenem po določbah člena V.) z vsakokratno veljavnostjo za sledeče četrtletje.

Člen V.) Odbor za ugotovljenje draginjskih doklad sestoji iz dveh zastopnikov rudniškega obratnega vodstva in iz petih delavskih zaupnikov.

Ako se ne doseže med strankama sporazum, odločuje osrednji urad montističnih obratov v Ljubljani.

Člen VI.) Draginjska doklada pri-
stojata:

a) vsem delavcem izvzemši moške do 16. in ženske do 18. leta v izmeri določeni v razpredelku A) preglednice.

b) mladostnim delavcem t. j. moškim do dovršenega 16. in ženskimi do dovršenega 18. leta v izmeri, razvid. pod B) razpredelnice;

c) družinskim članom delavcev in sicer ženi in nepreskrbljenim zakonskim otrokom do največ 5 otrok živečih v družini, ki še niso dovršili 14. leta v izmeri določeni pod C) razpredelnice.

d) nepreskrbljenim zakonskim otrokom do dovršenega 14. leta v kolikor pre-sega njih število v eni rodbini pet v izmeri določeni pod B) razpredelnice;

e) nezakonski otroci delavca uživajo iste ugodnosti kot zakonski, ako jih delavec sam preživlja in žive z njim v njegovem (stanovanju) gospodinjstvu.

f) samski delavec, ki imajo hčerko gospodinjstvo, katero jim vodi njih mati, ali sestra, ter samski delavec nad 21 let, katerim oskrbuje gospodinjstvo njihova neporočena žena, se smatrajo kot oženjeni;

f) za starše, ako je izkazano, da so ti brez kmetja in delancemožni, gre delavcem, ako zanje ali za enega izmed njih skrbi in žive z njim v skupnem gospod. draginjska doklada v izmeri določeni pod C) ali D) razpredelnice;

g) doklada za starše se pa more izplačati, ako so dani predpogoji, le enemu isti rodbini pripadajočemu delavcu.

Isto velja za doklado nav. pod e).

Člen VI.) Draginjske doklade grečo za storjeni delovni dan.

3. Nabavni prispevki.

Člen I.) Nabavni prispevek za četrtletje koledarskega leta znaša:

a) 250 K za vsakega delavca;

b) 125 K za ženo;

c) 30 K za vsakega nepreskrbljenega zakonskega otroka do dovršenega 14. leta, pri čemer se smatrajo nezakonski otroci zakonskim enaki, ako žive z očetom ali materjo delavko v skupnem gospodinjstvu in ta za nje skrbi.

Člen II. Ako delavec ali delavka ni dosegla delavne dobe 3 mesecev, za katero gre nabavni prispevek, se izplača samo slikovni del.

Člen III. Nabavni prispevek za čas od 1. aprila do konca junija tega leta, se izplača v prvih dneh julija t. l. in enako za bodoča četrtletja četrtletno nazaj.

(Konec prihodnjik.)

Mezдна pogodba rudarjev v Prevaljah.

Zapisnik

sestavljen v pisarni ravnateljstva premo-govnika grofov Henkel pl. Donnersmark-Beuthen v Prevaljah, dne 3. in 28. maja leta 1920.

Navzoči: gospod višji rud. svetnik inž. Kropac kot predsednik, inž. Stanek kot zastopnik podjetja, dr. Ciril Pavlin, tajnik zveze industrijcev, Ivan Tokan, tajnik zveze solvenskih rudarjev in šest zastopnikov delavstva.

Predmet razprave so mezdna pogajanja na podlagi spomenice vložene pri rud. upravitelstvu dne 4. marca t. l.

Gospod predsednik in gospod obratovodja obrazložita nadaljne produkcije in finančne težave, v katerih se nahaja danes to podjetje.

Le v polnem upoštevanju in uvaževanju teh težkoč pristanejo delavci na sledeči mezdni sporazum:

1. Temeljne plače ostanejo dosedanje.

2. Namesto draginjske doklade, določene v točki 2, zapisnika z dne 21. januarja t. l., stopijo draginjske doklade v nastopni izmeri:

a) vsaka delavna oseba (delavec ali delavka) dobi za storjeni delavnik doklado po 15 K;

b) rodbinska doklada za ženo, ako ni zaposlena v obratu, in za vsakega nepreskrbljenega otroka do 14. leta in največ do 5 otrok znaša po 5 K za storjeni delavnik;

c) nezakonski otroci se smatrajo zakonskim enaki, ako žive z v obratu zaposlenim roditeljem(-ico), ki ga vodi;

d) samci, ki imajo samostojno gospodinjstvo, ki jo vodi sorodnica ali neporočena žena, so glede doklad enaki oženjenim.

3. Računski prispevki ostanejo v lasti t. l. kakor jo določa zapisnik z dne 27. januarja t. l.

4. Vse ostale ugodnosti delavstva, v kolikor se ne izpremenijo s predstojecimi določili, ostanejo v veljavi.

5. Glede na to, da se je delavstvu zagotovilo, da se vrše mezdna pogajanja že sredi aprila, morajo zastopniki delavstva vztrajati na tem, da se predstojeci poviški izplačajo vsaj od 18. aprila t. l. naprej.

6. Ta sporazum je odvisen od odobritve po deželni vladi.

Sklenjeno in podpisano. — Stede podpis.

Milijonar Pollak v Ljubljani.

Je po trudapolnem delu izročil notranje posle svojemu zetu dr. Meglerju, ki naj opravi vsa rabeljska dela v njegovi tovarni napram ubogemu delavstvu. Ko je ta nevedčak opazil, da se delavstvo zaveda pravic, katere sme tudi zahtevati, je bilo mozu preveč, pa je pričelo njegovo delo. Najprvo je pometal največje sirote na cesto, katere imajo sedaj s svojimi otroki trpeti najhujšo bedo, seveda radi pomanjkanja dela, obljubil jim je tudi, da jih takoj vzame nazaj, ko bo več dela. Pretečen teden pa je nastavljal šest novih delavk, namesto da bi vzel prejšnje nazaj, katere so v vojnem času garale za 9—11 kron na teden, ter mu nakupile ogromne milijone, po katerih se sedaj razteguje, ter mu je malenkost zagnati deželni vladi 200.000 K, delavca pa na cesto.

Radi tega tudi ni čudno, da ne pomaga nobeno posredovanje. Ker ima ta pobožni možakar slabo vest, hodi vsak dan v cerkev iskat duševni farizejski mir. V svetem pismu pa stoji zapisano, da gre lažje kamela skozi šivankino uho nego milijonar v nebesa. Brigajte se rajši, da preskrbite vašemu zetu kako boljšo službo, mogoče pri kakšnem odvetniku za pisarja, v kateri se bo vsaj razumel, in mu ne bo treba Pollakovih delavk in delavcev voditi na Rožnik ali pa na Vrbsko terozero.

Neki nemški pregovor pravi: Schuster, bleibe bei deinem Leisten!

Iz strokovne organizacije.

Redna glavna skupščina osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju Moste pri Ljubljani, se bo vršila dne 27. junija t. l. točno ob 8. uri dopoldne. Zborovanje se vrši v društvenem prostoru kemičnih delavcev v Novem Vodmatu št. 189 (pri Mavsarju) z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročila: a) predsednika, b) blagajnika, c) kontrole, d) tajnika, e) povišanje prispevkov; 2. Sprememba pravilnika; 3. Volitev odbora; 4. Ujedinjenje z ostalimi strokovnimi organizacijami v Jugoslaviji; 5. Razni predlogi in nasveti. Glede delegatov naj se podružnice ravna po navodilih, ki jih prejmejo od osrednjega društva. Delegati naj se informirajo glede vlakov, da pridejo pravočasno v Ljubljano. — Osrednji odbor.

Podružnica osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok v Milano vrhu je imela dne 24. maja svoj redni občni zbor, na katerem so bili kot novi odborniki izvoljeni naslednji sodrugi: Fr. Lipovac, predsednik; Peter Turk, podpredsednik; Anton Sever, tajnik; Ljud. Volf, blagajnik; Furlan Fr., pregledovalec računov, in kot nadljudni odborniki Maks Kovač, Valentin Turk, Anton Kalčič in Ivan Troha.

Funkcionarjem in zastopnikom vseh podružnic Unije slovenskih rudarjev. Kakor znamo, stopi z dnem prvega julija 1920 v veljavo sklep glede povišanih prispevkov. Funkcionarjev in zastopnikov dolžnost je, da ukrenejo vse potrebno, da članstvo do 1. julija t. l. točno vplača svoje prispevke po starem in s prvimi julijem točno začno vplačevati prispevke po novem pravilniku.

Osrednje društvo usnjarijev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani naznanja svojim članom, da se pogodba radi različnih težkoč še ni podpisala, to se bo v teku prihodnjega tedna gotovo zgodilo. Člani zaradi tega ne bodo imeli nikakšne izgube, ker se poviški za dogovorjeni čas naknadno izplačajo. — Osrednji odbor.

Organizacija stavbinskih delavcev.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev obvešča vse podružnice, da se bo vršil v nedeljo dne 13. t. m. izredni občni zbor organizacije stavbinskih delavcev v Ljubljani. Zborovanje se bo vršilo v Mahorovi šoli, Krekov trg 10, I. nadstropje, ob 9. uri dopoldne. Podružnice naj pošljejo svoje delegate pravočasno, in sicer na prvih 200 članov po enega delegata ter na vsakih nadaljnjih 100 članov zopet enega. Podružnice naj javijo dohod in število delegatov, da moremo pravočasno preskrbeti stanovanja. Zdravo! — Osrednji odbor.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev, podružnica Ljubljana, sklicuje društveni shod, ki se bo vršil 6. t. m. ob 9. uri zjutraj v dvorani Mahrove šole, katerega naj se stavbinski delavci polnoštevilno udeležijo, in sicer z legitimacijami. Dnevni red: Naš položaj. — Ker je shod važen za vse stavbinsko delavstvo, se pričakuje gotove in točne udeležbe vseh društvenikov.

Mezdna gibanja.

V Ljubljani se nahajajo lesni delavci v mezdni gibanju. Dokler zadeva ne bo rešena, naj nihče izmed mizarjev, stolarjev in strojnih delavcev ne išče dela.

Kovinarji, pozor! Neko podjetje v Belovaru, ki se naziva „Smev“, išče neprenehoma širom Jugoslavije kovinske delavce vseh strok. Opozorjamo kovinarje, da se firma „Smev“ nahaja stalno v konfliktu z delavstvom. Firma „Smev“ je namreč čisto navadno čifutsko podjetje, ki ne smatra delavce za nič drugega kakor za objekt izkoriščanja. Svarimo torej kovinarje pred potovanjem v Belovar. Nihče naj se ne da zvažiti, kajti vsakdo tamkaj nasede na lhm.

Papirniško delavstvo v Radečah se nahaja v plačilnem pokretu.

Tiskarsko delavstvo v Sloveniji se nahaja pred obnovitvijo pogodbe, ki poteče konec tega meseca.

O pogajanjih v usnjarski stroki.

Po dolgem čakanju in drezanju „Osrednjega društva usnjarijev za Slovenijo“ so se dne 10. t. m. vršila pogajanja za vse delavstvo, zaposleno v tovarnah usnja. Pogajanja so se vršila med zastopniki delavstva in zastopniki tovarnarjev. Pogajanja so se zaključila tako, da se vsem delavcem tovarni, katere so včlanjene v „Zvezi Industrijev“, zviša plača oziroma sedanje mezde za 30 odstotkov od dne 2. maja t. l. dalje ter veljajo do

vštetega 28. avgusta t. l. s pridržkom, da takoj ko se od vlade zasnovana naredba o eksistenčnem minimumu, ki ima namen delavstvu zagotoviti plačo, ki je nujno potrebna za preživljanje sebe in družine, razglasi. Kadar stopi ta naredba v veljavo, se bodo tudi dnevne plače po tej izenačile. — Ugotovivši to, ne moremo molčati o nastopu klerikalne „Strokovne zveze“, ki je kot nepoklicana in neopravičena stavila tudi nekake zahteve. Za koga, ne vemo. Vemo le tolik, da nima v naši stroki v celi Sloveniji niti 150 članov. Ta povzdigajoča „Zveza“ je stavila zahteve za zvišanje mezd za 25 odstotkov, s čemur je našim zastopnikom pogajanja ne samo zelo otežkočila, temveč tudi delavstvu odjedla 20 odstotno povišanje! Mi bi svetovali tem „delavskim“ zastopnikom, da raje prično kak drug posel, ki bi jim morda več koristil, kot pa da delajo zgago med delavstvom. Vani delavcem v usnjarski obrti pa svetujemo, da si te gospode dobro zapomnijo. Dokazali so, da zastopajo koristi tovarnarjev, ne pa delavcev. Že pri tem se ridi njihova hinavščina, ker so stavili nekake zahteve po plačanem delavskem dopustu; seveda z namenom, da nezavednemu delavcu malo oči prebleščijo! Tovariši, sodrug! Vse te zahteve, kot plačani dopusti, paritetne, poravnalne kot precejševalne komisije, to smo mi že zdavnaj stavili na našo programno listo, ko so še ti gospodje mirno spali spanje pravičnega. Seveda sedaj jim teče že voda v grlo, zato so stopili na plan in posnemajo sedaj vse naše zahteve, s čimur hočejo poštemu delavstvu zahrbtno škodovati, ga preslepiti in iz tega kovati svoj kapital. Mi jim da ne lahko odkrito povemo, da, čeprav mislijo, da bodo s tem, ker je ves držav. aparat v njihovih rokah, v naši ali kakli drugi stroki pridobili na svojem ngledu, povemo, da se to ne bo zgodilo. In ker je tako, naj gredo rajši organizirati farovže, delavstvo pa naj pustijo pri miru. Zlobnost je, kar so počenjali in so to jasno dokazali pri teh pogajanjih, ko so stavili take zahteve, da so vse delavce in svoje lastne pripadnike oškodovali. In te njihove pripadnike nismo mi pri nobenih pogajanjih izvzeli, ali rekli, da bi se naj njim ne priznale iste udobnosti kot našim članom.

Delavci v usnjarski stroki! Zapomnite si vaše „prijetelje“!

Shodi.

V nedeljo dne 6. junija t. l. ob pol 10. uri vršil se bo shod živilskih delavcev na vrtu restavracije pri Novem svetu (Ospovetska cesta).

Razno.

Peti izkaz o prejetih zneskih za škodo pokrajnske strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani za zaost. po žrtvah z dne 24. aprila 1920: Delavci pivovarne „Union“ Sp. Šiška odračunali nabrani znesek 3233 K 50 vin., Ivan Hlešč, blagajnik osrednjega društva kovinarjev, Ljubljana 50 K, usnjariji v Slovenjem gradu 70 K, Pačnik Franc Gaberje št. 127 odračunal 66 K, Marne, železniški asistent, Ljutomer odračunal nabrani znesek 276 K, Josip Hudobrežnik v Šoštanju odračunal znesek 2125 K, kovinarji v Guštanju 4322 K 70 vinarjev. Skupna do danes prejeta vsota znaša 43.851 K 70 vinarjev.

Nevarnost suše v Srbiji in Vojvodini? V Srbiji in Vojvodini je zadnji čas pravcata tropična vročina, tako da se mnogi že boje, da bi ne škodovala letini, če bo še dalj časa trajala.

Finančni položaj Jugoslavije. V pismu, ki ga je minister financ, dr. Jankovič, predložil regentu, kjer govori o potrebi uvedbe zakona na vojne dobičke, je zapisano: Finančni položaj se je žal poslabšal. Budgetski deficit, ki je bil predviden v budgetu za tekoče leto 1919-20 z 834 milijoni din., znaša že 1.750.000.000 dinarjev. Od 2.200.000 dinarjev dnevnega deficita smo prišli na 5 milijonski dnevni deficit. Ker se budgetsko leto završi v dveh mesecih, to leto budgetskega deficita ne bo mogoče ozdraviti in se torej deficit avtomatično prenese tudi v to leto.

70 odstotkov mrtvorojenih. V prvem tednu meseca maja je bilo v Gradcu rojenih 79 otrok; od teh je prišlo 16 mrtvih na svet, torej več kakor petina rojenčkov. V teh odstotkih so izražene posledice vojne, kakor tudi vedno večjega stradanja tamošnjega ljudstva. V rednih časih so bili le 3 do 4 odstotki mrtvorojenih.

Zahvale.

Podpisana se vsemu delavstvu drž. cinkarne v Celju iskreno zahvaljuje za nabrani znesek 600 K, ki so mi ga darovali za časa interniranja mojega moža. — **Julija Martinčič, Sp. Hudinja pri Celju.**

Zahvala. Podpisana se vsemu osebju Pollakove tovarne, ki mi je darovalo ob smrti mojega soproga Jerneja Bizjaka zahvaljujem za znesek 378 K. Obenem se najtopleje zahvaljujem vsem prijateljem in znancem, ki so spremili pokojnika k zadnjemu počitku. — **Marija Bizjak.**

Zahvala. Po požaru prizadeti rudarji v Megojncih se rudarjem v Zabukovci najtopleje zahvaljujem za nabrani znesek 681 K, kojega smo prejeli kot prvo pomoč. Obenem se prav toplo zahvaljujem tudi vodstvu Unije slovenskih rudarjev v Zagorju ob Savi, ki nam je istotako kot prvo pomoč naklonilo znesek 2300 K. Še enkrat prav srčna hvala. — **Goršek Jurij, Brence Simon, Privšek Pongrac, Brate Ernest, Goršek Štefan in Zupanc Ivan.**

Zahvala. Za znesek 546 K, katerega je med tovariši nabral tovariš Mlinar Franc I. v podporo mojemu sinu ob priliki zadobljene nezgode, se vsem darovalcem najtopleje zahvaljujem. — **Blagotinšek Franc I., Velenje.**

Zahvala. Podpisani se vsem tovarišem najsrčneje zahvaljujem za podporo v znesku 460 K, katero so mi naklonili za časa moje bolezni. Posebna hvala sodrugu Fr. Ceglarju, ki se je trudil za nabiranje. — **Hribar Ivan, Zagorje ob Savi.**

Popravek. V št. 21. priobčeni zahvali Marije Hrastnik glasi se pomotoma znesek na 200 mesto pravilno 347 K.

Obvestila.

Frančiška Lebeničnik. Lebeničnik Albin roj. 1887 je služil pri F. J. B. št. 9/II. Od preobrata ujet na Tirolskem želi polizvedeti, če še živi. Žena ima 5 otrok.

Trpite na revmatizmu in giliččnih bolečinah? Vdrnjenje s pravim Fellerjevim fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Rabite mlo-odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza-kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 skatljic 18 K. — Zagorski sok za per kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K. — Želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 334, Hrvatska.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Odvetnika
Dr. Milan Korun
in
Dr. Cel. Jelenec
LJUBLJANA, Knafljeva ul. 4.
sta združila svoji pisarni.

Več zmožnih zidarjev

sprejme

Kranjska stavbna družba v Ljubljani
Levstikova ulica 19.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—; za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—; posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10— proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10— prašek proti mrčesom K 6— in 12—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) in mravljam K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinska ul. 3.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hlilkerjeva ulica št. 4.

priporočila svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Hočeš postati govornik?

naroči „Ročni spisovnik“, primeren za obrtnika, trgovca, uradnika, delavca, rokodelca, kmeta, vojaka in za vsako gospodinjstvo. Cena K 20—. Nadalje se dobi kubična knjiga za vsakovrsten les, okrogel in rezan. Dobi se v vsaki knjigarni ali pa pri založniku **VILJEM POŽGAJ, Kranj št. 1.**

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavzo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmoderneje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Sodrugi!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zalog, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincih pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javorik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna I., Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaska Slatina; Radeče-Zidanmost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 18.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.